Europski parlament
2019-2024

USVOJENI TEKSTOVI

P9_TA(2023)0458

Provedba Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa

Rezolucija Europskog parlamenta od 12. prosinca 2023. o provedbi Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa (2023/2029(INI))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije (UFEU), a posebno njegove članke 209. i 212. te članak 322. stavak 1.,

– uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/947 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. lipnja 2021. o uspostavi Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa, izmjeni i stavljanju izvan snage Odluke br. 466/2014/EU Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2017/1601 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 480/2009[1],

– uzimajući u obzir izvješće Komisije od 8. studenoga 2022. pod nazivom „Godišnje izvješće iz 2022. o provedbi instrumenata Europske unije za financiranje vanjskog djelovanja u 2021.” (COM(2022)0578),

– uzimajući u obzir razna izvješća Europskog revizorskog suda o vanjskom financiranju EU-a, a posebno tematsko izvješće 14/2023. naslovljeno „Programiranje Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa: sveobuhvatni programi s nedostatcima u metodama dodjele financijskih sredstava i praćenju učinka” te tematsko izvješće 09/2018 naslovljeno „Javno-privatna partnerstva u EU-u: brojni nedostatci i ograničene koristi”,

– uzimajući u obzir zajedničku komunikaciju Komisije i Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 1. prosinca 2021. naslovljenu „Global Gateway” (JOIN(2021)0030),

[1] SL L 209, 14.6.2021., str. 1.

– uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 14. lipnja 2021. o jačanju europske financijske strukture za razvoj,

– uzimajući u obzir izvješće Komisije od 24. ožujka 2022. naslovljeno „Plan Komisije za bolju europsku financijsku strukturu za razvoj i izvješće o napretku za 2021.”. (COM(2022)0139),

– uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 14. lipnja 2021. o jačanju predanosti Tima Europa ljudskom razvoju,

– uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 20. svibnja 2022. o obnovljenom partnerstvu EU-a s najmanje razvijenim zemljama,

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 18. travnja 2018. o provedbi instrumenata EU-a za vanjsko financiranje: preispitivanje na sredini razdoblja 2017. godine i struktura za razdoblje nakon 2020.[1],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 17. travnja 2018. o provedbi Instrumenta za razvojnu suradnju, Instrumenta za humanitarnu pomoć i Europskog razvojnog fonda[2],

– uzimajući u obzir svoje stajalište usvojeno u prvom čitanju od 27. ožujka 2019. o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju[3],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 24. studenoga 2022. o budućoj europskoj financijskoj strukturi za razvoj[4],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 23. lipnja 2022. o provedbi i ostvarivanju ciljeva održivog razvoja[5],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. lipnja 2023. o provedbi i ostvarivanju ciljeva održivog razvoja[6],

– uzimajući u obzir svoju preporuku od 15. ožujka 2023. Vijeću i potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku kojom se sagledava djelovanje ESVD-a i zalaže za snažniju ulogu EU-a u svijetu[7],

– uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 25. studenoga 2020. o poboljšanju djelotvornosti razvoja i učinkovitosti pomoći[8],

---

1 SL C 390, 18.11.2019., str. 76.
2 SL C 390, 18.11.2019., str. 33.
3 SL C 108, 26.3.2021., str. 312.
4 SL C 167, 11.5.2023., str. 57.
5 SL C 32, 27.1.2023., str. 28.
6 Usvojeni tekstovi, P9_TA(2023)0250.
7 Usvojeni tekstovi, P9_TA(2023)0077.
8 SL C 425, 20.10.2021., str. 73.

– uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika, članak 1. stavak 1. točku (e) Odluke Konferencije predsjednika od 12. prosinca 2002. o postupku davanja odobrenja za sastavljanje izvješća o vlastitoj inicijativi te Prilog 3. priložen toj odluci,

– uzimajući u obzir zajedničke rasprave Odbora za vanjske poslove i Odbora za razvoj u skladu sa člankom 58. Poslovnika,

– uzimajući u obzir mišljenje Odbora za proračune,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za vanjske poslove i Odbora za razvoj (A9-0374/2023),

A. budući da su Europska unija i njezinih 27 država članica zajedno i dalje najveći svjetski pružatelji vanjske pomoći te da su zaslužne za otprilike 43 % ukupne službene razvojne pomoći koju svi donatori službene razvojne pomoći OECD-a pružaju zemljama u razvoju; budući da su instrumenti za vanjsko financiranje glavni mehanizam pružanja potpore djelovanju EU-a na globalnoj sceni i da vanjsko djelovanje EU-a ima sve veću važnost za europske građane;

B. budući da je Instrument za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa (u daljnjem tekstu: „Instrument”) stupio na snagu 14. lipnja 2021. te je prethodne instrumente spojio u jedinstven instrument; budući da Instrument, čiji ukupni proračun iznosi 79,5 milijardi EUR, označava povijesnu promjenu u vanjskoj i razvojnoj politici EU-a;

C. budući da je Komisija odgovorna za utvrđivanje, oblikovanje, provedbu, praćenje i evaluaciju pomoći EU-a; budući da Europska služba za vanjsko djelovanje (ESVD) ima za zadaću osigurati kontinuitet i dosljednost vanjskih politika EU-a s integriranim pristupom koji uključuje taj Instrument; budući da je Parlament nadležan za demokratsko praćenje i nadzor te kao suzakonodavac u okviru postupka suodlučivanja; budući da bi stvaranje pristupa skupine Team Europe trebalo doprinijeti razradi jedinstvenog strateškog koordinacijskog okvira za vanjski odgovor EU-a na velike izazove; budući da se tim pristupom omogućuje daljnja suradnja između institucija EU-a, država članica i Europske investicijske banke (EIB), čime se stalno povećava kolektivna djelotvornost i vidljivost EU-a; budući da će se Instrument provoditi kombinacijom modaliteta, uključujući bilateralnu suradnju, bespovratna sredstva za niz partnera i investicijski okvir;

D. budući da okvir Instrumenta za vanjsko ulaganje spaja mješovito financiranje i jamstva u okviru jamstva za vanjsko djelovanje Europskog fonda za održivi razvoj plus (EFOR+), koje trebaju provesti prihvatljivi partneri otvorenim i suradničkim pristupom, s posebnom ulogom za EIB; budući da se znatno proširuje financijska omotnica za EFOR+ u odnosu na njegovog prethodnika, EFOR, i da će se njome moći zajamčiti djelovanja u vrijednosti do 53,4 milijarde

eura u okviru Jamstvenog fonda za vanjska djelovanja; budući da načelo „politika na prvom mjestu” mora rezultirati suradnjom koja se temelji na ciljevima politike i osigurati usklađenost europske financijske strukture za razvoj u tom pogledu;

E. budući da je cilj strategije Global Gateway povećanje geopolitičke važnosti EU-a na svjetskoj sceni poticanjem pametnih, čistih i sigurnih veza u digitalnom, energetskom i prometnom sektoru te jačanjem zdravstvenih, obrazovnih i istraživačkih sustava diljem svijeta, u okviru Programa UN-a za održivi razvoj do 2030. i njegovih ciljeva održivog razvoja;

F. budući da su nejednakosti među temeljnim uzrocima nestabilnosti, nesigurnosti i nasilja;

G. budući da je promicanje ljudskih prava temelj vanjskog djelovanja EU-a;

H. budući da je ljudski razvoj i dalje ključno područje vanjske i razvojne politike EU-a; budući da su ulaganja u zdravstvenu skrb, obrazovanje, ishranu i socijalnu zaštitu od presudne važnosti kako bi se osigurao univerzalan pristup tim uslugama koje čine temeljna ljudska prava;

I. budući da su zbog ograničenih sredstava instrumenti EU-a za vanjsko financiranje često prenapregnuti do krajnjih granica; budući da su od donošenja Uredbe o uspostavi Instrumenta događaji kao što su ruska ratna agresija na Ukrajinu, zbog koje se pogoršala kriza s hranom u svijetu, koja je bila okidač za svjetsku krizu s energijom, troškovima života i dugom i koja je uzrokovala gospodarsku nesigurnost, potencijalno dodatno destabiliziravši države članice i treće zemlje, te utjecaj pandemije bolesti COVID-19 pogoršali situaciju do te mjere da su evaluacija Instrumenta u sredini razdoblja te revizija višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) u sredini razdoblja nužne;

J. budući da se zbog pandemije bolesti COVID-19 povećao već izražen manjak financijskih sredstava za ciljeve održivog razvoja i da je ona prouzročila ukupno smanjenje sredstava od 700 milijardi USD, a istodobno je potrebno znatno povećanje kako bi se smanjio jaz koji je u zemljama u razvoju postojao i prije pandemije; budući da je 80 % pričuve već iskorišteno i da bi trebalo razmotriti njezino povećanje; budući da trenutačno političko i financijsko vodstvo EU-a i napori koje Unija ulaže nisu dovoljni za postizanje Europskog konsenzusa o razvoju, ciljeva održivog razvoja i ciljeva Pariškog sporazuma te za suočavanje s ostalim akutnim globalnim izazovima, posebno pogoršanjem klimatskih promjena, posljedicama bolesti COVID-19 i nasilnim sukobima, zbog čega je potrebno zajedničko djelovanje na međunarodnoj razini kako bi se osiguralo da se Instrumentom može odgovoriti na te nove izazove;

K. budući da se provedba projekta u okviru Instrumenta još uvijek ne može ocijeniti u potpunosti jer je još uvijek u ranim fazama; budući da bi u okviru evaluacije u sredini programskog razdoblja koja se očekuje 2024. trebalo procijeniti doprinosi li Instrument strateškim prioritetima EU-a i promiču li se njime zaista vrijednosti EU-a u partnerskim zemljama, unapređuju li se ljudska prava, doprinosi li se smanjenju siromaštva i nejednakosti, promiče li se održivi razvoj trećih zemalja te dodjeljuju li se financijska sredstva iz Instrumenta na temelju potreba i razvojnih strategija trećih zemalja;

L. budući da je Europski revizorski sud 2023. zaključio da postoje nedostaci u metodama dodjele sredstava i praćenju učinka te da bi široko područje primjene Instrumenta moglo ograničiti učinak i da su potrebna poboljšanja u načinu dodjele i praćenja razvojne pomoći;

M. budući da bi se Instrument trebao koristiti za stvaranje tješnjih i djelotvornijih partnerstava s trećim zemljama kojima se ostvaruju konkretni rezultati, na temelju obostranih interesa, strateških prioriteta, strukturirane i djelotvorne suradnje te jasnih dugoročnih ciljeva; budući da su odnosi EU-a i Afrike te susjedstva od posebne strateške važnosti; budući da bi se Instrument trebao upotrebljavati za osiguravanje pravedne zelene tranzicije, promicanje lokalne dodane vrijednosti i poštovanje načela „nenanošenja bitne štete”; budući da su učinkovitost, djelotvornost i razvojni učinak Instrumenta ključni pokazatelji koje treba pratiti;

N. budući da se od donošenja Instrumenta geopolitičko natjecanje razvilo i intenziviralo; budući da zbog toga Instrument dobiva novu i hitniju ulogu; budući da je strategija Global Gateway odgovor na taj izazov i da joj je cilj pružiti održivu i privlačnu alternativu partnerskim zemljama koja donosi trajne koristi lokalnim zajednicama; budući da postoji potreba za boljom komunikacijom i povećanjem vidljivosti djelovanja EU-a u partnerskim zemljama; budući da, unatoč usmjerenosti strategije Global Gateway na geopolitičke ciljeve EU-a, službena razvojna pomoć iz Instrumenta mora biti namijenjena dugoročnom održivom razvoju u partnerskim zemljama;

Opće napomene

1. pozdravlja Komisijin prijedlog revizije VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. s dodatnim financijskim sredstvima za naslov 6. s obzirom na to da trenutačno financijsko programiranje nije dovoljno za Instrument NDICI, koji je nedovoljno financiran, te bi ono trebalo bolje odražavati geopolitičke ambicije Unije i njezine globalne obveze; prima na znanje dodatna sredstva koja je Komisija predložila za naslov 6., od kojih bi se 9,5 milijardi EUR dodijelilo za odgovor na vanjsku dimenziju migracija, uključujući vanjske izazove, 3 milijarde EUR za pričuvu Instrumenta za nove izazove i prioritete te 2,5 milijardi EUR za pričuvu za solidarnost i pomoć u nuždi;

2. naglašava da je potrebno preispitati vanjske i razvojne politike EU-a s obzirom na manjak financijskih sredstava, sve veće nejednakosti među zemljama i unutar njih i nesigurnost opskrbe hranom u svijetu; prepoznaje učinak geopolitičkih promjena, posebno ruske ratne agresije na Ukrajinu, novih prioriteta EU-a, veće važnosti strateških partnerstava s partnerskim zemljama temeljenih na načelu usklađenosti politika radi razvoja, te posebne uloge ulaganja EU-a, koja moraju odražavati vrijednosti i interese EU-a i interese naših partnera; dodatno naglašava potrebu za tim preispitivanjem kako bi se procijenilo jesu li ispunjeni ciljevi Instrumenta u pogledu smanjenja siromaštva i nejednakosti te promicanja ljudskih prava i dugoročnog održivog razvoja partnerskih zemalja;

3. u kontekstu aktualne ruske ratne agresije ponovno potvrđuje nepokolebljivu potporu Ukrajini u svim dimenzijama, uključujući humanitarnu pomoć, oporavak, obnovu i modernizaciju, s obzirom na aktualnu rusku ratnu agresiju; međutim, naglašava da tu potporu ne bi trebalo pružati nauštrb službene razvojne pomoći, drugih partnera i trećih zemalja na koje negativno utječe ruska ratna agresija i čije se financiranje sredstvima EU-a ne bi trebalo smanjivati; stoga poziva na temeljitu evaluaciju sredstava Instrumenta, kojom bi također trebalo ocijeniti jesu li ona dovoljna za postizanje ciljeva Instrumenta kako su utvrđeni u Uredbi o uspostavi Instrumenta, da se u skladu s tim povećaju sredstva Instrumenta te da se osigura da ona i dalje budu relevantna u kontekstu aktualnih geopolitičkih izazova, da omoguće da se EU smatra pouzdanim partnerom i da se suprotstavi utjecaju drugih globalnih sila;

4. pozdravlja konsolidaciju većine vanjskog djelovanja EU-a u jedinstven Instrument postupnim pojednostavnjivanjem i usklađivanjem brojnih prethodnih instrumenata; međutim, mišljenja je da, iako je to pojednostavnjivanje povećalo fleksibilnost i učinkovitost, ono nije bilo popraćeno dostatnim razinama stvarne odgovornosti i transparentnosti; u tom pogledu ističe da se mjere mogu smatrati djelotvornima samo ako se to može dokazati jasnim i usporedivim mehanizmima praćenja i evaluacije; podsjeća na nalaze iz tematskog izvješća Revizorskog suda 14/2023 u kojima je istaknuto da u slučaju više od 20 % pokazatelja iz uzorka polazna vrijednost nije bila utvrđena ili je bila nejasna, te da isto vrijedi za ciljne vrijednosti 24 % pokazatelja, kao i da su izvori podataka u višegodišnjim okvirnim programima bili rascjepkani ili ih nije ni bilo; poziva Komisiju da uvede obvezu upotrebe pokazatelja „Okvira za rezultate programa Globalna Europa”, koji bi trebali biti norma, za mjere tijekom cijelog ciklusa provedbe višegodišnjih okvirnih programa, odnosno za planiranje, provedbu i izvješćivanje o rezultatima, te da znatno poveća kapacitete delegacija EU-a; naglašava da bi Instrument trebao omogućiti učinkovitu, djelotvornu, dosljednu i uključivu provedbu koja se temelji na načelu „politika na prvom mjestu” i u skladu je sa strateškim interesima i vrijednostima EU-a te prioritetima partnerskih zemalja; ponavlja poziv Komisiji da

barem dvaput godišnje objavi izvješće o napretku u pogledu djelotvornosti pomoći koje dosljedno uključuje standardizirane, razumljive i usporedive pokazatelje koji obuhvaćaju zajedničko planiranje, zajedničku provedbu i zajedničke okvire rezultata; poziva Komisiju da predstavi to izvješće o napretku Parlamentu;

5. izražava duboku zabrinutost zbog eskalacije geopolitičkih previranja, autoritarnih trendova i nedavnih globalnih napada na temelje demokracije i vladavine prava; poziva na to da se evaluacijom u sredini razdoblja podrobno evaluiraju kapaciteti Instrumenta da se njime postignu opći ciljevi vanjske politike EU-a, a posebno cilj doprinosa promicanju multilateralizma i održivog razvoja te zaštite, promicanja i unapređivanja demokracije, vladavine prava te ljudskih prava i temeljnih sloboda; naglašava da se vanjsko demokratsko djelovanje EU-a, koje se provodi u okviru Instrumenta, mora prilagoditi novoj geopolitičkoj stvarnosti obilježenoj konkurentnim modelima upravljanja kako bi se bolje spriječilo nazadovanje demokracije i na njega bolje reagiralo; poziva Komisiju da uz kritički stav i odgovarajuću razinu podrobnosti informacija procijeni napredak ostvaren u provedbi Instrumenta u svim programima te u odnosu na ciljne i referentne vrijednosti potrošnje i da se pritom suzdrži od ponavljanja plitkih političkih stajališta; ponovno potvrđuje da bi, u skladu s ugovorima i novim Europskim konsenzusom o razvoju, glavni cilj razvojne suradnje trebalo biti iskorjenjivanje siromaštva i poticanje održivog gospodarskog, socijalnog i okolišnog razvoja zemalja u razvoju; naglašava da bi se pristup „politike na prvom mjestu” trebao temeljiti na načelima i ciljevima utvrđenima u Strateškom kompasu EU-a, Europskom konsenzusu o razvoju, Programu UN-a za održivi razvoj do 2030., Pariškom sporazumu i Akcijskom planu iz Addis Abebe;

6. posebno poziva na iskrenu i temeljitu procjenu primjene članka 42. stavka 4. i uvodne izjave 40. Uredbe o uspostavi Instrumenta jer se u toj uvodnoj izjavi navodi da bi se pomoć mogla obustaviti u slučaju narušavanja demokracije, ljudskih prava ili vladavine prava u trećim zemljama; poziva na ex ante procjene kako bi se utvrdile moguće posljedice i rizici projekata u pogledu ljudskih prava, u skladu s člankom 25. stavkom 5. Uredbe; poziva na praćenje ljudskih prava tijekom provedbe projekata u trećim zemljama, osobito u projektima za koje postoji velik rizik od kršenja tih prava; poziva na obustavu ili prilagodbu projekata kojima se doprinosi kršenju ljudskih prava u trećim zemljama; poziva Komisiju da s Parlamentom proaktivno dijeli sve procjene povezane s ljudskim pravima; ističe potrebu da EU zauzme principijelniji pristup prema partnerskim zemljama koje idu u suprotnom smjeru kad je riječ o središnjim vrijednostima i načelima; podržava obustavu proračunske potpore kao dobar primjer u tom pogledu;

7. zabrinut je zbog toga što se financiranjem pomoći za Ukrajinu u vidu mobilizacije pričuve Instrumenta umjesto odgovarajućim

proračunskim instrumentom iscrpio velik dio te pričuve, zbog čega je ograničena mogućnost da se Instrumentom odgovori na nepredviđene poteškoće; pozdravlja prijedlog Komisije o uspostavi Instrumenta za Ukrajinu[1], kojim bi se trebalo osigurati održivo dugoročno financiranje Ukrajine uz istodobno očuvanje kapaciteta Instrumenta da se nosi s budućim izazovima;

8. zahtijeva da evaluacija u sredini razdoblja pruži pravnu i političku jasnoću u pogledu uvrštavanja Ukrajine, Republike Moldove i Gruzije na popis korisnika u okviru poglavlja Instrumenta za susjedstvo; napominje da su Ukrajina i Republika Moldova postale kandidatkinje za pristupanje EU-u, dok se Gruzija smatra potencijalnom kandidatkinjom za članstvo u EU-u; u tom kontekstu ističe da bi Ukrajinu, Republiku Moldovu i Gruziju stoga trebalo uvrstiti na popis korisnika s odgovarajućim proračunskim prijenosom bilateralnih financijskih omotnica u Uredbu o Instrumentu pretpristupne pomoći (IPA III)[2], koja ima posebnu pravnu osnovu i politički okvir odvojen od Instrumenta i europske politike susjedstva, čime bi se smanjio pritisak na Instrument; pozdravlja prijedlog Komisije o novom i namjenskom instrumentu za Ukrajinu kojim bi se ujedinila buduća potpora u jednom zasebnom instrumentu u okviru naslova 6. VFO-a kako bi se zadovoljile neposredne potrebe, ali naglašava važnost upotrebe dugoročnog instrumenta;

9. poziva na to da se u okviru evaluacije u sredini razdoblja posebno procijeni u kojoj su se mjeri financiranjem ostvarili konkretni rezultati u Africi, u skladu s ciljevima Instrumenta, strategijom EU-a i Afrike te ishodima i prioritetima utvrđenima na 6. sastanku na vrhu Afričke unije i EU-a održanome 2022., te da se ispita je li potrebno preispitati prioritete i ciljeve; naglašava da je analiza konkretnih rezultata pružene pomoći, na temelju jasnih pokazatelja, posebno važna za odgovarajuću procjenu djelotvornosti upotrebe sredstava; poziva Komisiju da bolje iskoristi mogućnost kombiniranja geografskih omotnica u korist panafričkih programa, kako je predviđeno člankom 4. stavkom 2. Uredbe o uspostavi Instrumenta, kao potporu obvezama EU-a i Afričke unije; ističe potrebu da EU nastavi aktivno podupirati novo kontinentalno područje slobodne trgovine u Africi, među ostalim i Instrumentom, polazeći od vlastitog iskustva s izgradnjom europskog jedinstvenog tržišta, kako bi se potaknuo održiv gospodarski razvoj i otvaranje radnih mjesta, smanjilo siromaštvo i povećalo zajedničko blagostanje u Africi; ističe potrebu za pružanjem potpore afričkim partnerskim zemljama u iskorištavanju velikog neiskorištenog potencijala tog kontinenta u

---

1 Komisijin Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2023. o uspostavi Instrumenta za Ukrajinu (COM(2023)0338).

2 Uredba (EU) 2021/1529 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. rujna 2021. o uspostavi Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA III) (SL L 330, 20.9.2021., str. 1.).

području energije iz obnovljivih izvora i za ubrzavanjem napretka u pogledu cilja održivog razvoja br. 7 u Africi, čime će se ne samo potaknuti gospodarski rast, otvaranje radnih mjesta i društveni razvoj već i znatno povećati globalni udio energije iz obnovljivih izvora;

10. iznova odlučno potvrđuje obvezu iskorjenjivanja siromaštva, borbe protiv klimatskih promjena i nesigurnosti opskrbe hranom, borbe protiv nejednakosti i diskriminacije te promicanja održivog ljudskog razvoja, utvrđenu u Instrumentu; podsjeća na obvezu EU-a i država članica da do 2030. povećaju svoju službenu razvojnu pomoć na 0,7 % bruto nacionalnog dohotka, uključujući doprinos od najmanje 20 % službene razvojne pomoći za socijalnu uključenost i ljudski razvoj, kao što su zdravlje, obrazovanje, prehrana i socijalna zaštita, koja će se financirati iz Instrumenta, te 0,2 % bruto nacionalnog dohotka EU-a u vidu službene razvojne pomoći najslabije razvijenim zemljama; naglašava da bi cilj fonda EFOR+ trebao biti potpora ulaganjima kao načinu pružanja doprinosa postizanju ciljeva održivog razvoja; ističe važnost primjene holističkog pristupa sigurnosti ljudi kao nove vodeće paradigme; u kontekstu predstojećeg procesa programiranja poziva na potpunu provedbu III. akcijskog plana EU-a za rodnu ravnopravnost, uz snažnu predanost rodnoj perspektivi i rodno osviještenoj politici, te na to da strategija EU-a za globalno zdravlje i akcijski plan za mlade postanu operativni u vanjskom djelovanju EU-a; ističe potrebu za jačanjem napora koje Unija ulaže u promicanje i zaštitu ljudskih prava pri njezinu vanjskom djelovanju ususret preispitivanju provedbe akcijskog plana EU-a za ljudska prava i demokraciju u sredini programskog razdoblja; ističe važnost zauzimanja odlučnog antikorupcijskog stava u svim razvojnim aktivnostima EU-a i podržava zaključke Vijeća od 4. svibnja 2023. o korupciji kao prepreci razvoju;

11. naglašava da su ulaganja u ljudski razvoj ključna za borbu protiv nejednakosti i za obrazovanje, uključujući strukovno osposobljavanje, te da bi takva ulaganja trebala ostati jasan prioritet u predstojećem procesu programiranja s obzirom na to da omogućuju partnerskim zemljama u razvoju da oslobode potencijal ljudskog kapitala svojih mladih i potaknu ljudski razvoj, gospodarski rast i zapošljavanje u svojim zemljama; poziva Komisiju da uvede pokazatelj politike za djecu koji se temelji na postojećoj metodologiji razvijenoj u području roda, klime, migracija i digitalizacije kako bi se institucijama i partnerima EU-a omogućilo da mjere i prate ulaganja u djecu; naglašava da su praćenje i nadzor ulaganja EU-a u djecu ključni za dokazivanje dodane vrijednosti i djelotvornosti EU-a; ističe da je bolest COVID-19 bila jasan znak zemljama s niskim i srednjim dohotkom da trebaju ubrzati napredak prema izgradnji univerzalnih zdravstvenih sustava koji se financiraju javnim sredstvima; traži da se pri programiranju Instrumenta prednost da bespovratnim sredstvima i promicanju javnog sektora u području zdravstva kako bi se osiguralo da razvojna pomoć prvo dopre do ljudi; ističe važnost

daljnjeg izdvajanja dostatnih proračunskih sredstava za poboljšanje socijalnih rezultata i rješavanje sustavnih problema;

12. izražava zabrinutost zbog stanja prava LGBTIQ+ osoba diljem svijeta, kao i zbog općeg nazadovanja u pogledu prava žena, rodne ravnopravnosti te spolnog i reproduktivnog zdravlja i prava u zemljama u razvoju; poziva Komisiju i ESVD da riješe problem zastoja u priznavanju i zaštiti tih prava; u tom pogledu ističe da je potrebno dati prioritet ciljanoj potpori organizacijama civilnog društva i zajednicama koje se zalažu za poštovanje spolnog i reproduktivnog zdravlja i prava, prava žena, rodne ravnopravnosti, zajednice LGBTIQ+ i drugih marginaliziranih skupina, uključujući pojačane mjere za dekriminalizaciju homoseksualnosti; podsjeća da bi barem 85 % novih djelovanja provedenih u okviru Instrumenta za glavni ili važan cilj trebalo imati rodnu ravnopravnost, a najmanje 5 % tih djelovanja trebalo bi za glavni cilj imati rodnu ravnopravnost te prava i osnaživanje žena i djevojčica;

13. naglašava važnost dostizanja svih ciljnih vrijednosti Instrumenta povezanih s potrošnjom i programima te traži podrobne informacije o napretku u tom smislu; žali zbog znatnih nedostataka u postizanju klimatskog cilja Instrumenta od 30 %, u doprinosu cilju biološke raznolikosti od 10 % u okviru VFO-a za 2026. i 2027. te u osiguravanju ispunjenja globalnih financijskih obveza EU-a temeljenih na okviru UN-a, posebno u pogledu doprinosa Fondu za gubitke i štetu; podsjeća da će zbog klimatskih promjena proizvodnja hrane i pristup hrani biti pod sve većim pritiskom, posebno u osjetljivim regijama, što će ugroziti sigurnost opskrbe hranom i prehranu; nadalje podsjeća da je biološka raznolikost ključan čimbenik u borbi protiv klimatskih promjena i da će gubitak biološke raznolikosti i usluga ekosustava ugroziti napredak u pogledu približno 80 % procijenjenih ciljnih vrijednosti za ciljeve održivog razvoja; poziva na detaljan plan kojim se određuje kako Komisija namjerava ispuniti ciljne vrijednosti u pogledu potrošnje i rodnih pitanja do kraja VFO-a;

14. ponovno potvrđuje obvezu rješavanja temeljnih uzroka nezakonitih migracija i prisilnog raseljavanja, utvrđenu u Instrumentu; mišljenja je da bi, ne dovodeći u pitanje nepredviđene okolnosti, obvezu iz Instrumenta da se 10 % financijske omotnice Instrumenta namijeni mjerama za potporu upravljanju i upravi u vezi s migracijama i prisilnim raseljavanjem u okviru ciljeva Instrumenta trebalo poštovati i da tu klauzulu ne bi trebalo ponovno otvarati; napominje, međutim, da je 14 % financijskih sredstava dodijeljenih 2021. doprinijelo ciljnoj vrijednosti potrošnje u području migracija; očekuje da će redovito primati opsežne ažurirane informacije o trenutačnom stanju;

15. žali zbog toga što trenutačna primjena stupa brzog odgovora ne doprinosi vidljivom i djelotvornom promicanju interesa EU-a u

svijetu; stoga traži da se tijekom evaluacije u sredini programskog razdoblja tijekom 2024. razmotri ponovna uspostava programske potpore ciljevima vanjske i sigurnosne politike EU-a;

Osiguravanje potrebnih sredstava i mobiliziranje ulaganja

16. naglašava da ni pod kojim okolnostima revizija VFO-a u sredini razdoblja tijekom 2024. ne bi trebala dovesti do smanjenja financijskih sredstava Instrumenta ili njihove preraspodjele među dugoročnim tematskim i geografskim programima za održivi razvoj; zabrinut je zbog toga što se Instrument od početka VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. nedovoljno financira i što je njegov geografski fokus dolazio nauštrb važnih tematskih linija financiranja, kao što je prioritetno područje „Ljudi” u sklopu proračunske linije za globalne izazove, koje je bilo pod još većim pritiskom zbog bolesti COVID-19, ostavivši malo ili nimalo manevarskog prostora za potpuno ispunjavanje obveza EU-a u pogledu podupiranja multilateralnih zdravstvenih inicijativa u godinama koje slijede; ističe da nedostatak financijskih sredstava stvara opasan jaz između ambicija EU-a i njegove sposobnosti da ispuni svoja obećanja; podsjeća da će nedovoljno financiranje također dovesti do štetnog natjecanja između kratkoročnih potreba i dugoročnih ulaganja te između ključnih razvojnih sektora, čime će se u konačnici ugroziti djelotvornost pomoći EU-a i njezin doprinos ostvarenju Programa održivog razvoja do 2030.; ističe ključnu ulogu Instrumenta, Europskog fonda za održivi razvoj plus (EFOR+) i Jamstvenog fonda za vanjska djelovanja u pružanju strateškog okvira za mješovito financiranje, smanjenje rizika ulaganja i jamstva te mobiliziranje sredstava iz privatnog sektora uz potporu proračuna EU-a, posebno s obzirom na sve veće geopolitičko i gospodarsko tržišno natjecanje; naglašava da se projekti mješovitog financiranja i djelotvorna partnerstva s privatnim sektorom u zemljama u razvoju moraju usredotočiti na postizanje što boljih razvojnih rezultata i biti u skladu s ciljevima održivog razvoja, Pariškim sporazumom i nacionalnim razvojnim prioritetima; podsjeća da je potpora iz privatnog sektora dopuna javnim ulaganjima, a ne njihova zamjena, osobito u ključnim uslugama kao što su zdravstvo, obrazovanje i socijalna zaštita, kojima se pružaju ključni dugoročni izgledi za prevladavanje siromaštva; poziva na to da se iz fonda EFOR+ ne financiraju ulaganja koja negativno utječu na postizanje ciljeva održivog razvoja, posebno u pogledu borbe protiv klimatskih promjena; traži da se dugoročni proračun prilagodi kako bi se zaštitio pozitivan učinak, utjecaj i vjerodostojnost EU-a na globalnoj sceni;

17. prepoznaje specifičnu ulogu ulaganja EU-a, koje mora odražavati strateške interese i razvojne ciljeve i EU-a i naših partnerskih zemalja, kao i vrijednosti EU-a, i naglašava važnu ulogu koju proračunska jamstva imaju u njihovu ispunjavanju u skladu s načelom „politika na prvom mjestu”; ističe važnost osiguravanja da jamstva suzbijaju rizik povezan s najriskantnijim zemljama za

ulaganje tako da se relevantna ulaganja također usmjeravaju u njih; naglašava da bi EU u tom pogledu trebao služiti kao primjer, s obzirom na aktualnu raspravu o reformi multilateralnih razvojnih banaka;

18. primjećuje specifičnu ulogu koju EIB ima u europskoj financijskoj strukturi za razvoj, kako je utvrđeno u članku 209. UFEU-a i članku 36. Uredbe o uspostavi Instrumenta, te priznaje potencijal EIB-a da mobilizira dodatna financijska sredstva koja doprinose ciljevima Instrumenta; pozdravlja stvaranje ogranka EIB-a Global, koji djeluje od 1. siječnja 2022., a cilj mu je povećati prisutnost i stručno znanje te banke u zemljama u razvoju; napominje da je od uspostave novog razvojnog ogranka EIB Global u rekordnoj mjeri iskoristio namjensku investicijsku komponentu koja se pruža u okviru Instrumenta te je isporučio više od 10 milijardi EUR, konkretno za potporu Ukrajini i strategiju Global Gateway; podsjeća na važnost proračuna EU-a kao jedinog jamca za EIB-ovu aktivnost davanja zajmova izvan EU-a za potporu politikama EU-a; poziva na povećanje jamstava dodijeljenih EIB-u iz proračuna EU-a kako bi se EIB-u omogućilo da nastavi s provedbom ključnih operacija u javnom i privatnom sektoru u Ukrajini i proširi svoje aktivnosti na globalnom jugu; poziva EIB da iskoristi svoj položaj kako bi mobilizirao ulaganja za održivi razvoj u skladu sa svrhom i kriterijima utvrđenima u okviru fonda EFOR+; ističe važnu ulogu EIB-a u partnerstvu s Komisijom kako bi se osiguralo 100 milijardi EUR od 300 milijardi EUR predviđenih u okviru strategije Global Gateway; poziva EIB da prednost da programu održivog razvoja; poziva EIB da preuzme veći rizik u financiranju projekata s visokim društvenim povratom; poziva EIB da nastavi jačati svoju prisutnost u tom području oslanjajući se na trenutačni pristup kolokacije unutar delegacija EU-a, uz istodobno daljnje iskorištavanje mogućih sinergija s Europskom bankom za obnovu i razvoj (EBOR) i drugim europskim institucijama za financiranje razvoja; potiče EIB da nastavi aktivno sudjelovati u razvoju planiranja, praćenja i ocjenjivanja na razini pojedinačnih zemalja u suradnji s delegacijama EU-a i sufinanciranjem s institucijama za financiranje razvoja; poziva na bolju koordinaciju između Komisije i ESVD-a i delegacija EU-a kako bi se olakšale rasprave i suradnja s relevantnim akterima na terenu u svrhu utvrđivanja projekata koji su najviše usklađeni s ciljevima razvojne učinkovitosti;

19. pozdravlja „otvorenu strukturu” fonda EFOR+, koji je uspostavljen radi potpore ulaganjima u privatnom sektoru, te poziva Komisiju, EIB, EBOR, države članice i institucije za financiranje razvoja da potpuno iskoriste mogućnosti koje pružaju Jamstveni fond za vanjska djelovanja i relevantna investicijska područja radi promicanja održivih ulaganja u privatnom sektoru; ističe da je potrebno potaknuti financiranje iz privatnog sektora, s posebnim naglaskom na malim i srednjim poduzećima, te poziva na ulaganje većih napora kako bi se uklonila uska grla i prepreke ulaganjima; osim toga,

prepoznaje važnu ulogu privatnog sektora u stvaranju novih ulaganja, otvaranju radnih mjesta i financiranju razvoja, u slučajevima u kojima je to moguće; podsjeća da Parlament ima nadzornu ovlast te da postoji potreba za transparentnošću u primjeni fonda EFOR+,

Strateški pristup

20. pozdravlja pristup skupine Team Europe i njezin cilj za povećanje usklađenosti, učinka i vidljivosti razvojnih projekata EU-a te poziva na više zajedničkih djelovanja s državama članicama, posebno na inicijative skupine Team Europe; podsjeća na opažanje Revizorskog suda da doprinosi pojedinačnih država članica inicijativama skupine Team Europe nisu navedeni u višegodišnjim okvirnim planovima, što dovodi do nesigurnosti u pogledu financijske potpore država članica, čime se pak doprinosi neizvjesnoj budućnosti tih inicijativa kao kolektivne inicijative; poziva Komisiju i države članice da preispitaju djelotvornost tog pristupa i obavijeste Parlament o svojim zaključcima; poziva Komisiju da pojasni uloge u pristupu skupine Team Europe i da predloži mehanizam kojim se povećava transparentnost i demokratski nadzor tih inicijativa; dodatno poziva na zajedničko djelovanje EU-a i država članica kako bi se povećala djelotvornost i u najvećoj mogućoj mjeri iskoristili resursi; potiče države članice, institucije za financiranje razvoja, EIB i EBOR da preuzmu aktivniju ulogu u skupini Team Europe s pomoću financijskih obveza i zajedničkog djelovanja kojima bi upravljala Komisija;

21. pozdravlja strategiju Global Gateway kao usklađen odgovor EU-a na globalne izazove; smatra da se u vremenima novih geostrateških izazova akteri u području vanjske i sigurnosne politike i razvojne suradnje EU-a moraju bolje koordinirati radi povećanja prisutnosti i vidljivosti EU-a diljem svijeta u vidu ulaganja u infrastrukturu kojom se stvara nacionalna vrijednost u partnerskim zemljama, u skladu s ciljevima održivog razvoja; podsjeća da Global Gateway treba shvatiti kao strateški koncept u koji su integrirana vanjska, gospodarska i razvojna politika; naglašava da su potrebna golema ulaganja u „tvrdu” i „meku” infrastrukturu u zemljama u razvoju, od digitalnih, prometnih i energetskih mreža do zdravstva, obrazovanja i prehrambenih sustava; međutim, žali zbog manjka transparentnosti i regulatornog okvira za upravljanje strategijom i njezinu provedbu u okviru ciljeva i prioriteta Instrumenta; naglašava potrebu za odgovarajućim parlamentarnim uključivanjem i nadzorom, kao i za savjetovanjem s poslovnim sektorom i organizacijama civilnog društva s pomoću jednostavnog okvira upravljanja kojim bi se brzo potaknulo ulaganje i vidljivost EU-a u partnerskim zemljama u složenom geopolitičkom kontekstu; poziva Komisiju da ažurira zajedničku komunikaciju o strategiji Global Gateway kako bi se pojasnio okvir upravljanja, uključujući nadzornu ulogu Parlamenta, i da pruži jasnu definiciju toga što podrazumijeva projekt u okviru

strategije Global Gateway i što ga razlikuje od drugih investicijskih projekata; poziva na jasnoću u pogledu načina primjene financijske uredbe EU-a i pravila o javnoj nabavi; poziva na bržu provedbu strategije s obzirom na postojeće i nove globalne izazove;

22. žali zbog nedostatka jasnoće u financiranju za novu strategiju Global Gateway i podsjeća da bi se takve nove inicijative trebale financirati novim odobrenim sredstvima i povezanim povećanjem gornje granice za naslov 6.; poziva Komisiju da sustavnije uključi organizacije civilnog društva u projekte u okviru strategije Global Gateway i inicijative skupine Team Europe te da razmotri mogućnost aktivnog uključivanja lokalnih organizacija civilnog društva u izradu programa za svaku zemlju;

23. naglašava važnost učinkovitijeg iskorištavanja sinergija i boljeg usklađivanja financijskih inicijativa koje poduzimaju EIB, EBOR i druge institucije za financiranje razvoja i koje su usmjerene na zemlje europskog susjedstva, pri čemu se posebna važnost pridaje zemljama kandidatkinjama za članstvo u EU-u;

Parlamentarni nadzor

24. podsjeća na ovlasti Parlamenta u području političkog i proračunskog nadzora i savjetovanja te naglašava ulogu geopolitičkog dijaloga na visokoj razini u pružanju općih smjernica za provedbu Instrumenta; naglašava da je važno raspolagati detaljnim informacijama o proračunu koji je izvršen ili će biti izvršen; ističe da je Parlamentu potreban potpun i pravodoban pristup dokumentima te da on mora moći pratiti učinak projekata i napredak u njihovoj provedbi kako bi mogao bolje ocijeniti njihov opseg i učinak, zbog čega mu je potreban potpun pristup standardiziranim polaznim i ciljnim vrijednostima pokazatelja, kao i izvorima podataka; poziva Komisiju da osigura dosljedan međuinstitucijski protok informacija, pri čemu se Parlament treba obavještavati o investicijskim projektima, uključujući projekte u okviru strategije Global Gateway, te da okvir za upravljanje rezultatima stavi u cijelosti na raspolaganje; ponavlja da se stajališta Parlamenta trebaju u potpunosti uzimati u obzir; također ponovno ističe da su rezolucije Parlamenta dio općeg političkog okvira za provedbu Instrumenta; potiče Komisiju da znatno poboljša pravodobno dostavljanje dokumentacije Parlamentu prije geopolitičkog dijaloga na visokoj razini, kao i način na koji uzima u obzir preporuke Parlamenta, konkretno pokretanjem pisanog postupka nakon svakog dijaloga u kojem se navodi koje će mjere poduzeti u pogledu svake pojedine preporuke Parlamenta;

25. poziva Komisiju da iskoristi reviziju VFO-a za poboljšanje nomenklature Instrumenta u vidu uključivanja dodatnih proračunskih linija kako bi se proračunskom tijelu omogućilo da izvršava svoje ovlasti nadzora, posebno u pogledu proračunskih linija za susjedstvo, radi povećanja transparentnosti u svrhu postizanja politike koja se

temelji na podacima i koja se može revidirati s obzirom na svoje ciljeve te kako bi se bolje odražavao strateški pristup i poboljšalo dugoročno programiranje; ističe da preklapanje financijskih instrumenata, primjerice u kontekstu jamstava, otežava nadzor; poziva Komisiju da nakon savjetovanja s Parlamentom pruži sveobuhvatan, jasan i potpun pregled financijskih instrumenata u jednom dokumentu s prikazom njihovih međusobnih odnosa i različitih uključenih aktera, kao i potpun i precizan pregled bespovratnih sredstava i jamstava te načina na koji su obuhvaćeni; poziva Komisiju da svako tromjesečje dostavi proračunskom tijelu ažurirana izvješća, među ostalim o korištenju proračunskim jamstvima njihovim iznosima, kao i procijenjene rezervacije i buduće prognoze te trenutačno stanje u pogledu ciljnih vrijednosti povezanih s potrošnjom i programima;

26. naglašava važnost postupka programiranja, ističući ključnu ulogu ESVD-a i delegacija EU-a u tom pogledu, kao i u pogledu osiguravanja primjerene uključenosti partnerskih zemalja i drugih razvojnih partnera tijekom cijelog postupka, uključujući poticanjem bliskih i transparentnih savjetovanja i povezivanja s regionalnim i lokalnim tijelima kako bi se utvrdili zajednički prioriteti i pojačala odgovornost partnerskih zemalja; naglašava važnost jamčenja djelotvornog pristupa u vanjskom djelovanju EU-a koji se temelji na potrebama i usmjeren je na ljude te ističe ključnu ulogu koju bi lokalni partneri i civilno društvo trebali imati u osmišljavanju, provedbi, praćenju i evaluaciji programa; naglašava važnu ulogu organizacija civilnog društva i u relevantnim slučajevima privatnog sektora u provedbi Instrumenta, posebno u postupku programiranja; ponovno potvrđuje potrebu za jačanjem potpore civilnom društvu diljem svijeta;

27. žali zbog ishitrenog postupka programiranja koji se održao u drugoj polovici 2021., što je onemogućilo adekvatan nadzor Parlamenta; sa zabrinutošću prima na znanje nalaze iz tematskog izvješća Europskog revizorskog suda 14/2023 u kojem je zaključeno da se proces programiranja može unaprijediti; očekuje od Komisije i ESVD-a da djeluju u skladu s preporukom Europskog revizorskog suda i uzmu u obzir stečena iskustva u sljedećem procesu programiranja; poziva Komisiju da osigura predvidljiviji i transparentniji postupak programiranja, da razvije standardiziranu, usporedivu i transparentnu metodologiju za dodjelu sredstava zemljama u susjedstvu, da osigura strogu primjenu za zemlje izvan susjedstva i da pojasni metodologiju za procjenu učinka potpore EU-a te da je ona relevantna s obzirom na dinamičan geopolitički kontekst;

28. pozdravlja nedavno uvedene instrumente makrofinancijske pomoći za potporu nekoliko zemalja, a posebno Ukrajine, u suočavanju s posljedicama ruske ratne agresije na Ukrajinu; žali zbog toga što se proračunskim tijelima ne pruža dovoljno informacija o upravljanju financiranjem troškova kamata makrofinancijske pomoći; zabrinut je

zbog toga što se trenutačnim financiranjem troškova kamata makrofinancijske pomoći mobilizacijom pričuve Instrumenta za nove izazove i prioritete umjesto novim odobrenim sredstvima stvara rizik od iscrpljivanja većine, ako ne i čitave pričuve za preostalo razdoblje, zbog čega Instrumentom ne može odgovoriti na nepredviđene poteškoće; stoga ističe da je potrebno pronaći održiva dugoročna rješenja za financiranje i istovremeno zadržati sposobnost uklanjanja budućih prepreka;

29. žali zbog toga što Komisija nije uvijek obavijestila Parlament prije mobiliziranja pričuve i zbog prakse slanja dopisa koji stižu nakon mobilizacije, čime se zapravo dovodi u pitanje pravo Parlamenta na nadzor i sprečava Komisiju da u potpunosti uzme u obzir primjedbe Parlamenta o prirodi i ciljevima mobilizacije te predviđenim financijskim iznosima; poziva Komisiju da uvijek obavijesti Parlament o podrobnostima prije nego što se mobiliziraju sredstva iz pričuve te da uzme u obzir njegove primjedbe u skladu s uvodnom izjavom 71. Uredbe o uspostavi Instrumenta;

30. izražava žaljenje zbog toga što Komisijino korištenje pričuvom nije u duhu članka 17. Uredbe o uspostavi Instrumenta, posebno u pogledu financiranja novih zakonodavnih inicijativa; zabrinut je jer je već dodijeljeno 80 % raspoloživih sredstava u pričuvi Instrumenta za razdoblje 2021. – 2027., što znači da je za razdoblje do 2027. preostalo samo 1,9 milijardi EUR (21 %); žali zbog činjenice da je 60 % preostalih sredstava iz pričuve već raspodijeljeno a da se nije vodilo računa o očekivanim budućim potrebama, kao što je paket mjera za sirijske izbjeglice;

31. podsjeća da je veća angažiranost Parlamenta u svim fazama upravljanja Instrumentom i njegove provedbe bila uvjet za prihvaćanje spajanja prethodnih instrumenata za vanjsko financiranje u okviru Instrumenta (kako je istaknuto u Rezoluciji Parlamenta od 18. travnja 2018. o provedbi instrumenata EU-a za vanjsko financiranje: preispitivanje u sredini razdoblja 2017. godine i struktura za razdoblje nakon 2020. te u pregovaračkom mandatu Parlamenta za Instrument iz 2019.); podsjeća da Instrument nudi mogućnost zakonodavnih izmjena uredbi o Instrumentu i IPA-i III i predlaže temeljitu procjenu uloge Parlamenta u pružanju strateškog usmjeravanja i nadzora ili u pogledu nedovoljnog sudjelovanja Parlamenta u obustavi pomoći ili upotrebi pričuve, kao i redovitih sastanaka odbora za Instrument, koji imaju nerealizirani potencijal;

32. očekuje da će Parlament biti potpuno uključen u postupak programiranja za drugu polovicu VFO-a i za višegodišnje okvirne planove za razdoblje 2025. – 2027.;

33. smatra da su trenutačni aranžmani za izvješćivanje o aktivnostima EU-a u bilo kojoj zemlji, regiji ili tematskom području nedostatni i prekomjerno legalistički; poziva na pragmatična i brza poboljšanja u

pogledu ažuriranja korisnih podataka te da se Parlamentu fleksibilno i pravodobno dostave najbolji primjeri provedbe iz prakse, uz primjenu odgovarajućih pravila o povjerljivosti kad je potrebno; smatra da baza podataka javnih projekata nije prilagođena korisnicima i ne pomaže u pružanju ažuriranih informacija; ističe da bi za ulagačke projekte EU-a trebalo provoditi evaluaciju, praćenje i izvješćivanje kako bi se utvrdilo koliko su djelotvorni i kako bi se izbjegli neželjeni negativni učinci;

34. poziva Komisiju da zajedno s EIB-om, EBOR-om i drugim europskim institucijama za financiranje razvoja razvije standardizirane postupke, uključujući ex ante i ex post evaluacije te primjenu Komisijina okvira za upravljanje rezultatima; potiče Komisiju da objavi taj okvir i osigura da se institucije za financiranje razvoja služe vlastitim pokazateljima kako bi ih jasno definirale i objasnile njihovu primjenu i usporedivost s tim okvirom; poziva Komisiju da prati okolišne, socijalne i upravljačke standarde za sve investicijske projekte; poziva Komisiju da stavi na raspolaganje okvir za upravljanje rezultatima fonda EFOR+ kako bi se olakšao nadzor radi ostvarenja napretka prema odgovornijem financiranju razvoja;

Daljnji koraci

35. zahtijeva da se evaluacija u sredini razdoblja iskoristi što je bolje moguće kako bi se ažurirao ili Instrument ili njegovi delegirani akti o prioritetnim područjima te ponovno procijenila valjanost geografskih i tematskih višegodišnjih okvirnih planova, uključujući istaknutije uvjete koji se odnose na usklađenost s međunarodnim pravom, ljudska prava, vladavinu prava i demokraciju, usklađenost s vanjskom politikom EU-a i primjenu povezanog mehanizma obustave kao zadnjeg rješenja, u slučaju da vanjska politika zemlje korisnice Instrumenta potpuno odudara od vanjske politike EU-a; naglašava važnost povećanja vidljivosti djelovanja EU-a, posebno kad je riječ o njegovim naporima u području razvojne suradnje; stoga poziva da se ESVD-u i delegacijama EU-a osiguraju potrebni alati za razvoj njihovih kapaciteta za stratešku komunikaciju kako bi donositeljima odluka i široj javnosti u trećim zemljama mogli bolje objasniti djelovanje EU-a te suzbijati dezinformacije; poziva EU da se suprotstavi pružanju ikakve potpore agresorskim državama i njihovim politikama, posebno Ruskoj Federaciji u ratnoj agresiji na Ukrajinu;

36. naglašava da bi evaluaciju u sredini razdoblja trebale pratiti nužne zakonodavne izmjene Instrumenta i IPA-e III tako da se relevantnim odredbama uzme u obzir novi status Ukrajine i Moldove kao zemalja kandidatkinja za članstvo u EU-u, i novi delegirani akt kojim se utvrđuju posebni cijevi i prioritetna područja suradnje za svaku regiju; naglašava važnost osiguravanja financijskih sredstava, preko institucija za financiranje razvoja i EIB-a, usmjerenih na pristup kritičnim sirovinama i povezane mjere u pogledu vještina,

infrastrukture i regulatornog okvira u skladu s okolišnim i socijalnim standardima EIB-a, u okviru zajedničkog planiranja EU-a i njegovih partnera za razvoj obnovljivih izvora energije u kontekstu postizanja ciljeva održivog razvoja;

37. smatra da geopolitički izazovi koji su nastali slijedom ruske ratne agresije na Ukrajinu i sve većeg zlonamjernog utjecaja i asertivnosti Narodne Republike Kine iziskuju znatno povećanje proračuna Instrumenta; ističe da su ti izazovi raširenі u cijelom svijetu, što znači da EU mora povećati svoj geopolitički utjecaj te ujedno ostati vjeran svojim vrijednostima i načelima; naglašava da će se na te izazove moći uravnoteženo odgovoriti samo ako omjer dodijeljenih sredstava za svako područje Instrumenta ostane nepromijenjen; izražava zabrinutost zbog toga što EU gubi utjecaj i vidljivost zbog alternativnih ponuda iz Kine i Rusije; poziva EU da ispuni očekivanja partnerskih zemalja i brzo prevede u djelo političke sporazume koje s njima sklopi, primjerice sporazum koji će naslijediti Sporazum iz Cotonoua. kako bi ojačala svoj status pouzdanog saveznika u razvojnoj suradnji i pokazala da međunarodni sustav utemeljen na pravilima može odgovoriti na suvremene izazove;

38. ustraje na tome da je Parlament dio skupine Team Europe i trebalo bi ga tako tretirati, te stoga očekuje učestalije, podrobne i smislene informacije o provedbi Instrumenta, uključujući popis ulaganja EIB-a u vezi s financijskim sredstvima iz Instrumenta;

39. napominje da su pilot-projekti i pripremna djelovanja nove inicijative koje bi se mogle pretvoriti u programe financiranja EU-a ako se pokažu uspješnima; ističe da su one prilika da Parlament uvede programe koji se inače ne bi financirali; ističe da Instrument, kada se široko tumači, u teoriji predstavlja pravnu osnovu za sve inicijative, čime se onemogućuje kriterij prihvatljivosti, a time i de facto inicijative Parlamenta;

°

° °

40. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Komisiji, potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, Vijeću, Europskoj investicijskoj banci i drugim relevantnim europskim institucijama koje financiraju razvoj.